

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (The Quasi Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการใช้ดนตรีไทยเชิงทักษะต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 คน ภาคต้น ปีการศึกษา 2549 โดยมีละเอียดในการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (The Quasi Experimental Research) โดยมีรูปแบบการวิจัยคือ เป็นกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (Single Group Pretest - Posttest Design) มีรูปแบบการวิจัยดังนี้ (สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์, 2546)

ทดสอบก่อนทดลอง	ทดลอง	ทดสอบหลังการทดลอง
O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

O_1	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
X	แทน	การฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ
O_2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 208 คน ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2549

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา ที่ได้มาจากประชากรดังกล่าว จำนวน 16 คน ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2549 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ

ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 12-18 ปี ของกรมสุขภาพจิต ที่ได้พัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์โดยประเมินจากความหมายหลัก 3 ด้าน คือ ดี เก่ง สุข โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9045 (กรมสุขภาพจิต, 2542)

4.2 ลักษณะและวิธีตอบแบบประเมิน แบบประเมินมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งในแบบประเมินมีข้อความที่แทนพฤติกรรมผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างข้อความของแบบประเมิน ดังนี้

ด้าน	ตัวอย่างข้อความ
1)การควบคุมอารมณ์(6ข้อ)	ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ฉันโกรธ
2)การเห็นใจผู้อื่น(6 ข้อ)	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ฉันมีอาการเปลี่ยนแปลง
3)ความรับผิดชอบ(6ข้อ)	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
4)การมีแรงจูงใจ(6ข้อ)	ฉันไม่รู้ว่าจะทำอะไร
5)การตัดสินใจและแก้ปัญหา(6ข้อ)	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าจะอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข
6)สัมพันธภาพกับผู้อื่น(6 ข้อ)	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย
7)ความภาคภูมิใจในตนเอง(5 ข้อ)	ฉันรู้สึกดีต่อกว่าคนอื่น
8)ความพึงพอใจในชีวิต(5 ข้อ)	ทุกปัญหามีทางออกเสมอ
9)ความสุขสงบทางใจ(6 ข้อ)	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้

วิธีตอบแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ มีลักษณะเป็นประโยคที่มีข้อเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตนเองมากที่สุด ซึ่งมี คำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงมาก ดัง ตัวอย่าง ต่อไปนี้

ไม่จริง	เมื่อนักเรียนคิดว่าข้อความในประโยคนั้น <u>ไม่ตรง</u> กับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเลย
จริงบางครั้ง	เมื่อนักเรียนคิดว่าข้อความในประโยคนั้น <u>ตรง</u> กับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเพียงบางครั้ง
ค่อนข้างจริง	เมื่อนักเรียนคิดว่าข้อความในประโยคนั้น <u>ตรง</u> กับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนเกือบทุกครั้ง
จริงมาก	เมื่อนักเรียนคิดว่าข้อความในประโยคนั้น <u>ตรง</u> กับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนทุกครั้ง

	คำถาม	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก
1	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึกโกรธ				
3	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้				

การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อความด้านบวก มี 28 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,4,6,7,10,12,14,15,17,20,22,23, 25,28,31,32,34,36,38,39,41,42,43,44,46,48,49 และ 50 โดยแต่ละข้อมีการให้คะแนนดังนี้

ตอบไม่จริง	ให้	1	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	3	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	4	คะแนน

กลุ่มที่ 2 ข้อความต้นลบ มี 24 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2,3,5,8,9,11,13,16,18,19,21,24,26,27, 29,30,33,35,37,40,45,47,51 และ 52 โดยแต่ละข้อมีการให้คะแนนดังนี้

ตอบไม่จริง	ให้	4	คะแนน
ตอบจริงบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้	2	คะแนน
ตอบจริงมาก	ให้	1	คะแนน

คะแนนที่ได้จะเป็นตัวดัชนีที่บอกถึงความสามารถทางอารมณ์ของนักเรียนแต่ละคน ดังนี้

นักเรียนที่มีคะแนนความสามารถทางอารมณ์รวม อยู่ในช่วงคะแนนเกณฑ์ปกติ คือมีคะแนนอยู่ระหว่าง 130–176 คะแนน หมายถึง นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ปกติ

นักเรียนที่มีคะแนนความสามารถทางอารมณ์รวม อยู่ในช่วงคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือมีคะแนนต่ำกว่า 130 คะแนน ลงมา หมายถึง นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

4.3 โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยคัดเลือกเพลงอิงเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย (สำนักงานอุดมศึกษา, 2538)

4.4 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ เนื้อหา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทยเชิงทักษะและความฉลาดทางอารมณ์ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541 และกรมสุขภาพจิต, 2542)

4.5 สร้างโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในด้านดี เก่ง สุข (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2542 และ ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2547)

4.6 นำโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ ไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา ภาคต้น ปีการศึกษา 2549 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 16 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการสอน และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.7 นำโปรแกรมดนตรีไทยเชิงทักษะที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

ลักษณะของโปรแกรมดนตรีไทยเชิงทักษะประกอบด้วยกิจกรรมรวมทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงแผนการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่กำหนด

ครั้งที่	วันที่จัดกิจกรรม	โปรแกรมดนตรีไทยเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์	กิจกรรม
	12 มิ.ย. 49	การทดสอบก่อนการทดลอง	
1	13 มิ.ย. 49	ปฐมนิเทศและเลือกเครื่องดนตรีที่ชอบ	
2	14 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการควบคุมตนเอง	การฝึกดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน
3	15 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการควบคุมตนเอง	การฝึกบรรเลงเพลงลาวจ้อย 2 ชั้น
4	16 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการเห็นใจและเข้าใจผู้อื่น	การฝึกบรรเลงดนตรีไทยเป็นคู่
5	19 มิ.ย. 49	ฝึกการรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	การฝึกบรรเลงดนตรีไทยเป็นวง
6	20 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการกระตุ้นตนเองให้ฝ่าฟันอุปสรรคและทำสิ่งต่างๆได้สำเร็จ	การฝึกบรรเลงดนตรีไทยเพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น
7	21 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการกล้าตัดสินใจและจัดการกับปัญหาอย่างเหมาะสม	การฝึกบรรเลงเพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น โดยแบ่งเครื่องดนตรีเป็นประเภทเครื่องนำ และ ประเภทเครื่องตาม
8	22 มิ.ย. 49	ฝึกความสามารถในการสื่อสารทั้งการบอกเล่าและการโต้แย้งอย่างเหมาะสม	การฝึกบรรเลงดนตรีไทยรวมวง เพลงลาวจ้อย 2 ชั้น และ เพลงลาวเสียงเทียน 2 ชั้น
9	23 มิ.ย. 49	ฝึกความภูมิใจในตนเองเมื่อทำสิ่งต่างๆได้สำเร็จโดยไม่ต้องรับคำชม	กิจกรรมเหมือนกับการฝึกครั้งที่ 8
10	26 มิ.ย. 49	ฝึกการมองโลกในแง่ดี มีความพอใจในชีวิต	กิจกรรมเหมือนกับการฝึกครั้งที่ 8 และ 9
11	27 มิ.ย. 49	ฝึกการสร้างสรค์ความรู้สึกรื่นเริงเบิกบานให้กับจิตใจและอารมณ์ของตนเอง	กิจกรรมเหมือนกับการฝึกครั้งที่ 8 และ 9
12	28 มิ.ย. 49	ฝึกความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี เก่ง สุข และปฏินิเทศ	กิจกรรมเหมือนกับการฝึกครั้งที่ 8 และ 9
	29 มิ.ย. 49	การทดสอบหลังการทดลอง	

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการดำเนินการตามลำดับชั้น ดังนี้

5.1 ระยะก่อนการทดลอง

5.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
(ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา

5.1.2 ดำเนินการทดลองในวันที่ 13 มิถุนายน 2549

5.1.3 ให้นักเรียน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 คน ภาคต้น ปีการศึกษา 2549
ทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของ คะแนนที่ได้เป็นคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนการ
ทดลอง (Pre-test)

5.2 ระยะการทดลอง

ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ จำนวน
12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ตั้งแต่วันที่ 13-28 มิถุนายน 2549

5.3 ระยะหลังการทดลอง

ดำเนินการประเมินหลังการทดลอง (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง หลังสิ้นสุดการทดลอง
ใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะ โดยแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินโดย
การเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะและ
หลังเข้าร่วมการฝึกดนตรีไทยเชิงทักษะโดยการทดสอบค่าที (t-test)